

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po poštu prejemati za avstro-ogrske dežele za vsa leta 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 3 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vsa leta 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vsa leta 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za ostanila plačuje se od štiristopne pet-vrste po 12 h, če se ostanilo jedenkrat tiska, po 10 h če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, ostanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Srednje šole v podrobni proračunski razpravi.

V včerajšnji seji se je nadaljevala debata o srednjih šolah. Posl. Lupul je govoril proti vlačenju šolstva v narodnostne boje, zahteval, naj se nastavi za učitelje telovadbe zdravniki ter je končno obrazložil želje Rumunov gledé srednjega šolstva.

Posl. Žičkar pravi, da so velikonočne eksercicije le duševni odmor (!) in oživiljenje (!), zavzema se za zopetno uvedbo zrelostnih izpitov tudi iz veronauka ter pride končno tudi k resoluciji zaradi Celja. Dokazuje, da je Celje središče spodnještajerskih Slovencev, da se vozi vsaki dan 40 učencev z železnico v Celje, ki se zvečer zopet vračajo domov, in da je staršem prav lahko mogoče, obiskavati svoje sinove v mestu ter jim pri-
našati živila. Predlagana kraja Žalec ali Št. Jurij sta preveč oddaljena. »Poročevalec (Stürgkh) pa predlaga, opustiti zavod v Celju ter ga prenesti v Maribor ter najde na začudenje oporo v naučnem ministru. Minister bi bil moral odločno zavrniti namen, da se ta zavod premesti v Maribor. Moral bi si bil reči, da je krivično, slovenskemu narodu na Štajerskem vzeti drobtino, ki si jo je z velikim naporom priboril. Le ministru, ki nima srca za pravico in pravičnost, je moglo priti na misel, vzeti štajerskim Slovincem ta zavod ter jim zapreti vrata do tega izobraževališča. Reklo se je, Slovenci si naj ustanove v Celju privatno gimnazijo. Slovenci Spodnje Štajerske so prenašali desetletja, da so se zdržavale s slovenskim davčnim denarjem tri nemške gimnazije in ena nemška realka, a sedaj se nam hoče naložiti novi davek, da zdržujemo zavod, ki ga mora država ustanoviti.« Govornik nadalje izvaja, da Slovenci ne zahtevajo takega zavoda, kakršnega nam obetajo v Mariboru (slovenska nižja gimnazija). Na obeh gimnazijah v Celju in Mariboru se uči le nekaj predmetov v

slovenščini in Slovenci so s tem zadovoljni.

Posl. Pommer: »Vse se naj prednaša v slovenščini, ako je potreba!«

Posl. Povše: »Prišli Vas bomo še pri besedi!«

Posl. Pommer: »Popolno slovenski zavod lahko dobite, ako hočete, le ne v kraju, kjer je nam nevarno.«

Posl. Robič: »Nesreča je, da ni od Vas, gospod Pommer, odvisno!«

Posl. Žičkar nadalje izvaja, da bi preložitve gimnazije iz Celja v Maribor pomenilo obremenjenje obrtnega in kmečkega stanu. Tudi nemškim trgovcem in obrtnikom ne bi prišel iz te odstranitve nikakr dobiček; mnogo celjskih Nemcev tudi ne želi odprave naše gimnazije. Govornik zaključí z apelacijo do vseh pravicoljubnih, da glasujejo zoper Stürgkhovo resolucijo.

Posl. Benati zahteva ustanovitev italijanske univerze, ureditev srednjih šol v Primorju z italijanskim učnim jezikom, dočim se mora hrvaška gimnazija odpraviti kot — nepotrebna.

Posl. dr. Tavčar izjavi v imenu svoje stranke, da se pridruži izvajanjem posl. Žičkarja. »Hudobni jeziki na Kranjskem sicer trdijo, da naučnega ministra niti ne potrebujemo, ker oskrbuje bogohajno upravo knezoškof v Ljubljani in naučno upravo pa kardinal v Gorici. Posl. Hagenhofer je nedavno izrekel neumavno trditev, da so državna učiteljska kraja za brezboštvo in pačenje duš. Ti napadi posl. Hagenhoferja na učiteljski stan, ki ima za moderno državo isti pomen kot duhovni stan, niso izzvali v zbornici onega viharja, kakršen bi se bil vzdignil svoječasno. Zbornica se mora opravičevati s tem, da še celjsko vprašanje ni rešeno in da se mora tedaj desnica in levica puliti za ljubezen Hagenhoferja in tovarišev. Nikdar ne bomo dopustili, da padejo naše srednje šole do teoloških zavodov in gojišč pobožnosti. Ljudstvu se vcepi vera, da ne more nič rešiti države, razun katolicizma. Naj pre-

stavlja katoliška cerkev tudi gore, državnih dolgov ne poplača. S pobožnaškim, pred duhovništvom se plazečim zarodom, se slovenski narod ne more izkupati iz suženstva, v katerem tiči do vrata.«

Govornik razpravlja potem celjsko vprašanje in vedenje strank v tem vprašanju. »Poslanec Kathrein je kot glavni govornik povdarjal, da je jedro programu nemške konservativne stranke pravičnost in poštenost napram vsem nemškim narodnostim. Malo poprej pa sta njegova tovariša Fuchs in Morsey v budgetnem odseku glasovala zoper Stürgkhovo resolucijo. Kar se tiče Italijanov, ne bilo bi zanje kot zastopnike naroda, ki mora toliko trpeti vsled tuje vlade, težko, najeti se za Nemce, da pomagajo vezati pred celo Avstrijo neoborožen narod.

Resolucija grofa Stürgkha je za Slovence nesprejemljiva; ista dela utis, kakor da imamo opraviti s pretkano odvetniško zvijačo, ki naj spravi spodnještajerske Slovence končno ob vse. V to past Slovenci ne bodo šli.

Ko je še govoril posl. Hofmann proti češki gimnaziji v Opavi, se debata pretrga ter danes nadaljuje.

Užitninsko odkupna društva.

Pobira naj se užitnina od vina in mesa:

1. potom odkupnih društev;
2. potom zakupništva in
3. potom lastne režije erarja.

Dotično postavno določilo se glasi: »da je od teh treh načinov, navedno poskusiti pobiranje užitnine potom odkupnih društev. Pri odkupni obravnavi pa mora biti po osebah in po obsegu obrtnij zastopana večina obrtnih strank in te morajo odkupu pritrditi.

Finančno ravnateljstvo določaj vsako leto okrožje, katero naj se glede užitnine odkupi, letni odkupni pavšal, katerega fi-

nančna uprava zahteva in kraj ter lokal dan in uro odkupne obravnave.

Določeno je pa tudi, da se sme izogniti določilu glede odkupnih društev v prilog zakupa, če ni pričakovati, da bi poskus odkupa imel zadovoljilen uspeh.

Finančni upravi je torej s tem določilom (Ukaz c. kr. finančnega ministrstva z dne 13. julija 1877 št. 18.956 V. B. št. 15) izrecno dovoljeno ravnati se po obstoječih razmerah, odnosno ji ni naravnost naročeno, se eventualno z vso silo zastaviti za to, da se snujejo odkupna društva; finančna uprava je torej postavnemu določilu ustregla, ko je razpisala dan in kraj odkupne obravnave. Več storiti ji ni naročeno in ni njena dolžnost.

Kako se pa pri nas v prilog odkupnih društev dela? Znan nam je slučaj, ko je na Gorenjskem obhodel c. kr. finančne straže paznik večino obrtnih strank in jedni v postelji bolnile žeči stranki naravnost pretil, da izgubi pravico izvrševati gostilniško obrt, ako se tedaj razpisane odkupne obravnave ne udeleži.

Znan nam je slučaj, ko se je s strani finančnih organov hote ali ne hote, tega ne vemo, število obrtnih strank tako skrčilo, da je s težavo k obravnavi privlečenih strank bilo ravno nekaj čez polovico tega števila. Tu se je skoraj jedna tretjina obrt izvršujočih strank kar naravnost izpustila. Če se je to ne hote zgodilo, vprašamo le, kako se pobirajo obrtni, dohodninski in drugi enaki davki, ako pravo število obrtnij ni vpisano?

Finančni organi za časa razpisa odkupnih obravnav obhodeli dotične kraje ter stranke nagovarjali, naj se obravnave udeležijo. Znan nam pa ni nijeden slučaj, da bi dotični organi tem povodom tudi dotičnikom razložili, da za eventualno izgubo ne le s kavcijo, temveč s celim svojim premoženjem jamčijo.

Več enakih slučajev pač ni treba navesti, da bode vsak precej prepričan, da

LISTEK.

Ženska duša.

Govoril v „Ženskem društvu“ dne 2. marca t. l. dr. Ivan Robida.

(D dalje.)

Ne maral bi skleniti tega odstavka, da ne bi spregovoril še nekoliko besed o ženski zvestobi. Ne bom razpravljaj, kako je nastala in kako se je takom tisočletij razvijala iz prvotnih človeških agamičnih razmer, navedem naj na kratko samo dejstvo, da so sramežljivost, čistost in zvestoba, če tudi privzgojene in priučene in pozno priborjene vrline, vendar jedino-le mogoče v narodih, stoječih na vrhuncih kulture. Končno se da prepričati o tem, jeli postal svet tekom stoletij navednejši ali ne, brezdvomno pa je postal spodobnejši (gesitteter). Navzlic vsemu temu pa se le ne dajo prikriti povsem difference obeh spolov, katere spolsko-individualne pa seveda zopet niso slučajne, ampak temelje v razlikah njihovega fiziološkega življenja. Moški zasnuje vsak čas lahko večje število žensk, a žena kot mati skoro celo leto ne more izpredi in po porodnih vzrokov biti soproga. Ženski mora biti na tem, da preskrbi sadu svojega telesa trajnega očeta, sebi zvestega skrbnika, vseh teh

težav in skrbi pa moški nima. Očetovsko pravo, oziroma dejstvo, da se oče sploh briga za svoje otroke, razvilo se je v človeštvu stoprv jako pozno. Iz podanih točk pa sledi, da je mož poligamičen, mnogoženstvu prijazen, žena pa monandrično čuteča, t. j. oklepajoča se samo jednega moža.

Kar se da iz vsega tega izpeljavati, ni brez veljave, in tudi izsledovanje ni težko. Po tem, kar smo povedali, bo jasno, da ženska pred stalno zvezo izbira in prebira, ali kar se pravi z drugo besedo, da dotlej ni posebno zanesljiva in zvesta; kakor hitro pa postane soproga in mati, in se je torej odločila za jednega moža, postane dosti trajnejše zvesta. Ta zvestoba ni torej samo človeško-nravna, ampak naravnost naravna posledica in zahteva. Razumevno bo pa po tem takem tudi, zakaj pri moškem ni tako natančno računati z zvestobo, zakaj pa je pri ženski seksualna čast tako visoke vrednosti in v takih časih, da ob njej zginja skoro ali celo naravnost vsaka druga.

Nisem imel pri sestavljanju te razprave statističnih dat pri rokah in ne morem torej povedati, koliko žensk ostane neomženih, oziroma koliko je takih, ki niso postale matere. Vsekakor pa jih ostane dobrošno število samic, katere niso izpolnile iz teh ali onih razlogov svoje na-

ravne naloge. Odveč bi bilo opisavati psihično razpoloženje teh, iz večine naravnost nesrečnih žensk; nesrečnih, ko jih dela narava sama na sebi nesrečne, ker jim ne dovoli, udeležiti se sreče sovrstnic svojih in njihovega poklica, nesrečnih pa tudi radi sveta, kateri ne prizanaša prav v ničem njihovim pravim in navideznim napakam in to tem manj, ker z leti mine lepota, pod katero se — kakor vemo — sme brez graje skrivati marsikaka velika napaka. Ne bomo raziskavali na široko, v koliko zakrivi oseba, in v koliko okolica čudno duševno izpremenjenje tako imenovanih starih devic. A če se že neoženjenim moškim pozna, da jih pogosto muči praznota in zavest, nikomur bližje ne živeti na svetu, moškim, katerim je po njihovi organizaciji in uredbi naše sedanje družbe odprto dosti širše polje delovanja, pozna se to tembolj neomženim ženski. Neuporabljanje fiziološkim funkcijam določenih organov ni brez posledic živčevju nasproti; prav gotovo nastanejo, če ne že drugod, saj v žilovju, (Gefässsystem) nerednosti, ki vplivajo nepovoljno na krvno pretekanje možgan, in posredno nanje same.

*) Znano je, da so, boječi se vpliva lepote in mimike, staroegiptski sodniki vršili svoja opravila samo z zastopniki tožitelja in toženca, tako da istinito interesirane osebe niso prišle v nikako osebno dotiko s sodniki.

Duševno kaže se to v čudni, čmerikavi otožnosti, v depresiji brez pravih zunanjih vzrokov in razlogov, v slabovoljnosti, in njenih konsekvencah. Ako se pridruži k temu še opravičeno refleksivno premišljevanje o svojih vrstnicah, katerim cvete tropa rdečeličnih otrok, ki ne živijo brezpotrebno kot senca na svetu in ne padejo nekoč brez sadu v grob, morda tudi nekoliko srdu nad samo seboj ali usodo, katere njej sami ni dala, da bi jo prisvojil ljubi mož izmed tovarišic njenega spola in ji s tem dokazal, da mu je več nego vse ostale družice — razumeli bomo lahko vso trpkost in bridkost takega življenja, in prizanašali bomo lahko marsikateri nelepi in nesocialni razvadi kot opravičivosti, zlobnosti, razdražljivosti, ostriosti v obsojanju drugih ljudij in kar je še takih lepih lastnosti, katere trosi hudobno moštvo o zastaranem krasnem spolu v svet. Psihologično interesantno je tudi to, da se prično vzbujati v tem razpoloženju prav pogosto pretirana religiozna čustva, rastoča od smešne bigoterije pa do najpristnejšega tercijalizma. Kdor ve, v kako ozki zvezi so seksualni in religiozni pojavi sploh, ne bo se čudil potemtakem tudi temu, na videz jako paradoksnemu dejstvu, kako postajajo iz zemeljskih nezavarovanih nevest počasi, a sigurno zajamčene nebeske neveste. (Dalje prih.)

se celo z uradne strani za odkupna društva ravno tako agituje, kakor, recimo, pri volitvi kakega občinskega zastopa od strani interesovanih političnih strank. V vsakem okraju nahajajo se eden, dva ali tri osebe, katerim bi ugajalo potom odkupnih društev narediti kako dobro kupčijo. Ti možje so navadno v dobrih gmočnih razmerah, od njih je nekaj obrtnih strank denarno odvisnih, drugim imponujejo, ker zavzemajo v kakem zastopu kako odlično mesto itd. Tem seveda ni zameriti, ako se za osnovanje odkupnega društva potegujejo, dokler njih agitacija ne presega dopustnih mej.

Ako se pa pošilja k strankam v javni službi stoječe može z uradno spisanim obvestilom, da kdor se odkupne obravnave ne udeleži, plača toliko in toliko globe, kakor se je to zgodilo lani na Dolenjskem, ali če se plača za udeležbo pri odkupni obravnavi po 10 K, tedaj so menda dopustne meje prekoračene, in bi se na tak način osnovano društvo ne smelo odobriti, kajti tu stranke niti ne vedo, za kaj se gre.

Znan nam je pa tudi slučaj, da je na Notranjskem mož, kateremu je bilo vsled dobička na tem ležeče, da se odkupno društvo osnuje, kar z notarjem na vozu prevozil ves okraj, pri večini obrtnih strank dobil podpise na pooblastila ter potem kot reprezentant tako osnovanega odkupnega društva kar na svoj riziko za izgubo in dobiček pobiral užitnino. Izognil se je na ta način pri zakupni obravnavi preteče konkurence ter nekaj let brez vsacega truda dobival iz davčnih novcev par tisočakov dobička.

Znani so nam možje, ki so se pri zadevnem zakupništvu oglašili, da preprečijo sestavo odkupnega društva, ako se jim zagotovi, da se jih za prav minimalen, z obsegom njih obrtnij v nobenem razmerju stoječim zneskom za užitnino pavšalira in ko se jim je to zagotovilo, razdrli so prejšnja leta že obstoječo društvo, katerim so dosihmal kot reprezentantje načelovali ter tako še pri zakupniku izkoriščali zaupanje svojih soobrnikov ter tako uživali dobiček, kateri jim ni pristajal.

Oglejmo si, kako odkupna društva užitnino pobirajo.

Nekatera odkupna društva imajo vse stranke za užitnino pavšalirane, druga imajo vse stranke pod kontrolo, naj so že pri zakupni obravnavi pogodbo podpisale ali ne, zopet nekatera imajo cele vasi in večja okrožja v zakup dana.

Kako odkupna društva, ki imajo stranke pavšalirane, posameznike poganjajo, razvidi se iz sledečih, iz večjega števila izbranih vzgledov.

Ob Kolpi je gostilničar, župan, ki je pri zakupu plačal 1800 K davka, pogojen je za 900 K. Mesar, ki je tudi zakupnega društva reprezentant, plačal je zakupniku 1100 K, pogojen je za 700 K.

Gostilničar je plačal pri zakupu 216 K, pogojen je za 287 K, drugi je plačal zakupu 84 K pogojen je za 96 K.

Razume se, da sta se prva dva pri snovanju odkupnega društva mnogo trudila, ostala dva pa bržkone niti vedla nista, zakaj se pravzaprav gre.

Na Notranjskem je odkupno društvo, kjer se davek prav tako pobira, kakor pri zakupu, celo z istimi dacarji. Vprašamo sedaj, čemu je tam odkupno društvo in kake ugodnosti imajo posamezne stranke od tega društva.

Na Dolenjskem je pri nekem društvu menda cela anarhija. Tu so si v zastopkar sami nekateri veljaki podelili mandate. Okraj pa so si nekaterniki kot predzakupniki razdelili. Sedaj je tam odkupno društvo, nekateri deli okraja so pa v **podzakupu**. Ali tega ne vidi c. kr. finančno ravateljstvo? In ako mu je to znano, kako more dopustiti, da odkupno društvo daje pobiranje užitnine v podzakup.

V dotičnem okraju pobira se za neko občino zelo visoka občinska doklada na užitnino. Dočim je zadevna občina od zakupnika prejemale mesečno po 200 do 300 K občinskih doklad, prejela je sedaj za dva meseca nekaj okoli 4 K. Velik del davčnega okraja dan je gostilničarju v podzakup za 5000 K in ravno tisti del okraja nesel je zakupniku okroglo 7000 K dohodka. Mož bo torej na priprosti način profitiral 2000 K.

Navesti bi mogli cele kupe takih kričečih slučajev, pa bodi s temi dovolj. Naše državne poslance pa opozarjamo, da na te nedostatke opozore c. kr. finančno ministrstvo in razlože, da so na Kranjskem glede pobiranja užitnine s tem, da se deželni zastop udeležuje zakupnih obravnav, nastale povsem druge razmere in da se torej dežela Kranjska v tem oziru ne more več nategniti na isto kopito kot druge dežele.

V Ljubljani, 21. marca. Gospodskazbornica

se je sešla včeraj, da reši po običajnem naglem načinu več v poslanski zbornici sprejetih zakonov. Največ zanimanja je zbudil govor šefa generalnega štaba, flem. barona Becka, ki je pri razgovoru o bosanskih železnicah zastopal direktno zvezo Dalmacije z Dunajem in Budimpešto, ki bi bila važna tako v vojaškem, kakor tudi v trgovinskem in političnem oziru. — Budgetni provizorij se sprejme v drugem in tretjem branju brez debate. Izjemno stanje tržaško se po utemeljevanju ministrskega predsednika vzame na znanje. — Zakon o bosanskih železnicah se tudi sprejme potem, ko sta govorila generalna govorinika baron Beck in grof Harrach. Zakonski načrt o reviziji pridobinskih in kmetijskih zadrug se vrne juridično-političnemu odseku. — Zbornica ima tudi danes sejo.

Demisija srbskega ministrstva.

Kabinet Vučića je demisioniral. Vzrok demisije je justični minister Stamenković, povod pa Protićev predlog o izpremembi uradniškega zakona. Ministrstvo, ki je bilo sestavljeno iz naprednjakov in radikalcev, je predložilo skupščini nov zakon glede drž. uradništva. Zakon je bil mnogo naprednejši in svobodoljubnejši kot dosedanj, ter bi dajal uradništvu glede političnega prepričanja več prostosti in neodvisnosti. Po tem zakonu bi bilo onemogočeno dosedanje samovlastno postopanje vsake nove vlade, ki je navadno zapodila vse bivše uradnike ter nastavila nove. Posl. Protiću pa se je zdel tudi novi zakonski načrt premalo svobodoljuben ter je predlagal, da se sme kaznovati uradnike le disciplinarnim potom ter da je dovoljeno odstavljati jih le tedaj, če dožene natančna preiskava večjo krivdo. Justični minister je ta predlog pobijal kot presvoboden, a skupščina je Protićev predlog sprejela in se je začelo o njem tudi že specialna debata. Radikalna večina je tako izrekla vladi nezaupanje. Stamenković je odstopil in z njim vsi ministri. Nova vlada bi morala biti čisto radikalna, a tega se ni nadejati, ker je še prezgodaj.

Novo ministrstvo v Spaniji.

Kriza je končana: klerikalci so zmagali. Sagasta ostane, a minister notranjih del, Gonzalez, ki je krizo povzročil, se je umaknil Moretu. Vojni minister je Weyler. Da je Gonzalez padel, kaže le, kako slabo je še špansko liberalstvo. Gonzalez je 19. septembra l. l. povzročil dekret, da se morajo vse verske družbe javiti in navesti svoj imetek ter število svojih članov. Radi tega dekreta so postali klerikalci besni. Kajti, če bi Španci izvedeli, koliko imajo menihov in nun ter kolika bogastva premorejo samostani in družbe, potem bi se protiklerikalna struja gotovo okrepila. Toda kardinal Rampolla je sporočil kraljici regentinji, da papež dekret ministra Gonzaleza obsoja. Gonzalez od tega časa ni smel več na dvor. Hotel je takoj odstopiti, a Sagasta ga je pregovoril, da je ostal. Seveda se klerikalci za dekret niso več zmedli, izmed kongregacij se je javila le ena. Klerikalci pač vedo, da imajo v kraljici in v papežu najmočnejša zaščitnika. 12. t. m. je sporočil Sagasta, da je finančni minister Urzaiz demisioniral, a kraljica je nato odgovorila, naj odstopi vse ministrstvo. Kraljica je torej sama vrgla liberalno ministrstvo na željo ali ukaz Rampolle — papeža. Zato pa je za Sagasto slabo spričevalo, da je sprejel vodstvo novega ministrstva. Toda v Spaniji vzlic temu vre, in morda ne bo več dolgo, ko se skuha splošna revolucija!

Vojna v Južni Afriki.

V angleški zbornici je izjavil vojni minister Brodrick, da potuje lord Wolseley docela iz privatnih vzrokov in brez naročila vojne uprave v Južno Afriko. Take izjave je bilo pričakovati, saj vojno mini-

strvo ne more javno priznati, da mu niti kralj ne zaupa več, nego pošilja privatno svojega zaupnika, da mu poroča avtentično in objektivno o resničnih razmerah. V angleškem parlamentu so interpelacije radi dogodkov v Južni Afriki sedaj jako pogoste. Vojni založniki sleparijo vlado strahovito ter si polnijo žepe, a vlada je preiskavo odklonila, ker bi kompromitirala ž njo najvišje odličnjake; tudi radi sodnega, evropski justici rogajočega se postopanja proti Burom. Salisbury je tudi to vprašanje zadržal. Ker nosijo Buri deloma angleške uniforme — saj svojih nimajo ter se oblačijo v zaplenjene vojaške obleke — se je stavila tudi radi tega interpelacija. Brodrick je dejal, da se Buri v takih uniformah navadno postrele. Iz Pretorije javljajo: Bruce Hamilton je v dolini Ngotit, vzhodno Vryheida, zadel na majhno bursko taborišče. 4 Buri so bili ubiti, 6 ranjenih in 17 ujetih, med njimi general (?) Cherry Emmett, svak Bothe. V Natalu so poskusili Buri prodreti do Upper Tugele, a so se morali umakniti. »Daily Mail« poroča, da so operacije na severozahodu v Kaplandiji onemogočene, ker so Buri zaplenili dve koloni ž živil in streljivom. Kitchener poroča, da je bilo v minoleh tednu 18 Burov ubitih in ranjenih, 284 pa ujetih. »Ujetih« Burov bo kmalu milijon! Le odkod se jemljejo!

Najnovejše politične vesti.

Italijanska okupacija Tunisa je baje resna namera; italijansko vojno ministrstvo je že dalo tiskati 1500 zemljevidov Tripolija ter je odposlalo v Neapulj 9000 slamnatih čelad. — Splošno volilno pravico v Belgiji je ponudil ministrski predsednik, toda le pod pogojem, da se pripozna tudi ženskam splošna in jednaka volilna pravica, kar pa je zbornica odklonila. — Pristojbina na potne liste iz Rusije se je zvišala od 15 na 300 rubljev, to pa zato, da se onemogoči dijakom obiskovanje tujzemskih šol, odkoder baje prinašajo domov socialistične, prekucuske ideje. — Novo špansko ministrstvo je sestavil Sagasta, ki je že zapriseglo. — Enoletna obvezna zdravniška praksa se je uvedla na Ogrskem z naredbo naučnega ministrstva. Šele po prebiti enoletni špitalski praksi dobijo mladi zdravniki doktorsko diplomu. — Prihodnji konzistorij se vrši v mesecu maju t. l. Novih kardinalov pase ne bode imenovalo. — Avstrijsko-ogrsko eskadra je dospela v Barcelono, kjer ji prirede jutri banket v mestni hiši. — Z nemški državni jezik bo predložila Schönererjeva skupina po veliki noči v državnem zboru popolnoma izgotovljen zakonski načrt. — Novo srbsko ministrstvo bo baje sestavil poslanik v Carigradu general Gruić. — Dva kabinetna kurirja sta odšla včeraj iz Rima, eden v Peterburg, drugi v Pariz. Domneva se razno. — Proti Schönererju je sklenil mestni svet v Žatcu zaradi njegove protidinastičnega govora v državnem zboru najostrejšo izjavo. Grajo pa je izrekel tudi svojemu poslancu Schalku, ki je Schönererjev govor odobral.

Dopisi.

Z Gorenjskega. V nedeljo med mašo bila sta dva gospoda v Dobu na pokopališču. Šla sta obiskat svoje najbližje sorodnike, ki že davno spé pod črno zemljo. Da se je to med mašo godilo, to bodi povedano še enkrat. Ko sta se tiho pogovarjala, kako bi se dal grobni zid popraviti, jo primaha mogočnih korakov ondotni župnik na pokopališče proti njima, seveda pokrit. Jeden izmed njiju, nič hudega ne sluteč, pozdravi prav prijazno gosp. župnika z besedami: »Klanjam se, gosp. župnik.« Misli, je, saj me itak pozna, ker sem bil edenkrat ali dvakrat pri njem. A — čudo! »Kaj pa vidva tukaj delata?« zadonel je glas že itak brlavega župnika. »Vidva sta norca, neumna, marš v cerkev, britof je moj«, tako so grmele psovke tega pobožnega Grčarja. Še več je čudo. Ona dva sta molčala na te psovke in odšla mirnih korakov v cerkev. Jeden gospod se je težko sicer premagoval teh »prepričajnih« izrazov, a vendar vzdržal se je. G. župnik, vprašamo Vas le, kako pravico imate Vi odganjati miroljubne ljudi s pokopališča? In ali je Vaše pokopališče? Vi ste sicer oskrbnik, ali družega

prav nič. Punktum! Ako je pa isto Vaše, potem Vas še bolj pomilujemo. Človeški odpadki, kateri se tam nahajajo, pač niso znamenje, da bi se Vi kaj dosti brigali za »britof«. Ako si lastite »britof«, ukro-nite vendar potrebno, da se pri pogrebihi ne bodo nudili pogrebem mučni prizori, kar se namreč šestokrat prigodi, da se mora krsta s silo v grob potisniti, ker je isti z vodo napolnjen. Tako ravnanje je skrajno obsojati. Poklicani faktorji naj bi to zadevo na merodajnem mestu vzeli v pretes, da se te kričeče nedostatke odpravi. Vam pa, g. župnik, svetujemo, da hodite raje v cerkev in pazite na mladino, kako se vede. Toda, žal, rojijo Vam druge muhe v glavi. Čuli smo, da ste med kandidati za dekanski stolec v Kamniku ali pa v Moravčah. Gosp. Bonaventura, le hitro z imenovanjem, a preje preskrbite, da g. župnik dene svoj »britof« in drugo v red.

Izpred sodišča.

G. deželnosodni nadsvetnik Schnez ditz je predsedoval včeraj sledečim bolj zanimivim prizivnim obravnavam:

1. **Brez dokaza.** 19letni Jože in 17letni Janez Jančar sta bila od okr. sodnije obsojena na teden dni zapora, ker sta baje posekala v gozdu Jos. Vrečarja na Gaščah javor ter nasekala kostanj. Po zaslišanju prič in po zagovoru dr. Novaka se je pa izkazalo, da sta tožena nedolžna in jih je prizivno sodišče popolnoma oprostilo.

2. **Zaradi 38 vinarjev.** Neki posestnik v Orehku na Notranjskem je tožil posestnika Janeza Blažiča in istega hčere Rezo, Anico in Meto, ker so iste baje po ovadbi čudnega čuvaja Morovca kradle lansko jesen v njegovem gozdu »suhljad«. Ukradle so punice po tožbi »skoraj en kvintal« v vrednosti celih 38 vin. Iz obravnave pa je bilo razvidno, da so punice popolnoma nedolžne in jih je vsled tega prizivno sodišče tudi oprostilo.

3. **Dober tek!** 30letni bivši gostilničar Ivan Horvat na Sv. Petra cesti je bil od okrajnega sodnika obsojen na 20 K globe. Prodajal je namreč po ovadbi svoje bivše natakarike Reze Tratar v svoji gostilni »gulaš«, ki je bil narejen iz teden dni starega mesa, v katerem so bivali in živeli veseli in srečni — črvički. Dober tek, ubogi gostje! Horvat se je pa še pritožil, plačal bode pa vkljub temu svojih 20 K ali pa sedel 48 ur.

4. **Mamica je huda.** Mali učenec Ivanček Mandelj je bil poreden. Gosp. učitelj Karol Pikelj ga je vsled tega po pouku še obdržal v šoli. To je pa ljubečo mamico Marijo Mandelj zelo razjarilo. Pritekla je v šolo in gospoda učitelja prav pošteno oštela. Poleg tega je še pravila okrog, da je Pikelj njenega pridnega sinka tako tepel, da je bil par dni bolan. Ker pa vse to ni bilo res, jo je obsodil okrajni sodnik v Litiji na tri dni zapora. Njena pritožba ni pomagala nič. Sedela bode torej huda mamica.

5. **Očka so hudi.** Posestnik Ivan Leskovic je jako hud oče. Ima pa lepo hčerko. To hčerko si želi fantini in vsled tega hodijo na večer k hiši in »jo kličejo« po fantovski navadi. 17. prosinca so to tudi storili. Hudi očka pa je šel k oknu, oštel zaljubljene fantine in jim dejal: »Sakramentski cigani, kaj pa hočete?« — Poleg tega je vzel revolver in ustrelil skozi okno. Vsled tega ga je okrajni sodnik v Logatcu obsodil na 20 K globe. Prizivno sodišče ga je pa popolnoma oprostilo, ker ni bilo s strelom nobene nevarnosti. Če 100 gl. košta, bom zdaj kupil vofenpas«, pravi oproščeni in jadra veselo smehljajoč proti durim.

6. **Dober jezik** ima 40letna delavka Reza Eržen. Sprla se je s Francetom Cerarjem in mu nato pisala grozovito pismo, v katerem ga imenuje »goljuf«, »falota«, njegovo ženo »mačko« in mu obljubljuje brco, da »se bode kar ubil«. Ker je pa pismo bilo popolnoma zaprto in je baje pustila pismo pisati, jo je prvi sodnik oprostil in tudi prizivno sodišče je ostalo na tem stališču.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 21. marca.

— **Tržaška „Edinost“** si lahko laska, da je v nekem oziru že prehitela židovskega »Piccolo«. Ta je namreč v primeri z »Edinostjo« pravi gentleman. To se pokaže vsak dan in pokazalo se je tudi v včerajšnji številki, kjer se »Edinost« obširno bavi s »sourednikom Slov. Naroda« g. Linhartom. Samo, da se bolje spozna značaj »Edinosti«, hočemo pojasniti razmere med g. Linhartom in našim listom. Gospod Linhart je časnikar in piše v različne liste. Ko smo se odločili, otvoriti rubriko »izpred sodišča«, obr-

nili smo se do njega in sedaj sprejemamo od njega poročila o obravnava in raznih javnih zborovanjih, v ostalem pa ni v nobeni zvezi z našim listom. Razmerje med njim in našim listom je isto, kakor razmerje med »Edinostjo« in c. kr. korespondenčnim uradom. Mi sprejemamo poročila g. Linhart in jih plačamo, kakor sprejema in plača »Edinost« poročila c. kr. korespondenčnega urada — v ostalem pa imamo mi ravno tako svobodne roke, kakor jih ima g. Linhart. Toliko v pojasnilo, da bo občinstvo umelo tržaške perfidnosti.

— **Deželnozborske volitve na Gorickem.** Kraševci so se junjski držali. Z razmeroma ogromno večino je bil zopet izvoljen dr. Treo deželni poslanec v zvezi vsemu pritisku in v zvezi vsem grožnjam klerikalcev. Čast takim možem! Na Tolminskem je bil izvoljen klerikalec. Toda voljen ni bil ne Tonkli ne Fon ne Rutar, nego zopet Janez Lapanja, znan z imenom »deželni poslanec«. Lapanja je pred Bogom in pred ljudmi velika ničla, zanj so pač glasovali samo ljudje, ki ne vidijo dlje, kakor v skledo, ljudje, ki bi bili volili tudi dr. Gregorčičevo kuharico, če bi bil farovž tako ukazal. — Tudi furlanske kmetske občine so volile včeraj. Kandidatov je bilo vse polno, a naposled je zmagal — semeniški profesor dr. Faidutti!!

— **Zadnja operna predstava** se vrši danes. Poje se velika Rossinijeva opera »Viljem Tell«. Naslovno ulogo poje g. Bogdan pl. Vulaković, baritonist opere v Zagrebu. Kdor je čul gosp. Vulakovića v »Tannhäuserju«, v »Glumačih« in v »Zrinjskem«, pohiti rad k nočnejši predstavi, ko nastopi g. Vulaković v svoji najsijajnejši ulogi »Tella«. Gosp. Vulaković je vzor umetnika peveca, ki bi delal veliko čast prvim odrom. Zato pa se ga moramo na našem odru še posebno veseliti! S to predstavo se operna sezona zaključuje.

— **Slovensko gledališče.** V torek se je pela Zajčeva opera »Zrinjski«, sestavljena menda iz 8 slik, katerih vsaka ne stoji na tisti umetniški stopnji, med posameznimi je celo precejšnja razlika. Ta opera, ki ima v sebi veliko melodijoznega elementa, poje se in posluša med Hrvati z velikim navdušenjem. In to je umevno, saj to je nekako njihov narodni »Tell«, himna hrvatska na svobodo naroda. Zrinjskega je pel hrvatski umetnik g. Bogdan pl. Vulaković s svojim neizrekljivo simpatičnim, krepkim, sonornim baritonom, nad katerim smo se v pravem pomenu besede naslajali v vsakem prizoru, ko je nastopil. Tudi je v igri pogodil junaka Zrinjskega majestetično in blesteče. Da je postavil v senco svoje umetnosti i naše boljše pevce, je umevno. Občinstvo ga je veselo pozdravilo. Priznati moramo, da so ga prav krepko podpirali gg. Vasiček in Olszewski in tudi gosp. Polasek. G. Krampera pa je bil revež; bil je zelo prehlajen in bolan v grlu. Gdč. Romanova in Nočmi sta bili vrlo disponirani ter sta lepo in precizno peli.

Jos. C. Oblak.

— **Lawn-Tennis prostori na tukajšnjem dirkališču** so cenj. ljubiteljem tega sporta od jutrišnjega dne naprej na prosto uporabo. Kdor namerava udeleževati se teh iger, naj se javi pri magistru farmacije g. Iv. Devčiču v Trnkoczyjevi lekarni. Da ne bode nikake kolizije, bi bilo želeli, da se sestavijo čim prej posamezne partije in da se pravočasno med seboj dogovore glede porabe posameznih igrišč. Upamo, da se letos tudi klubovi člani v večjem številu nego pretečeno leto za ta zabavni sport ogrejejo, da se življenje na dirkališču povzdigne.

— **„Goški kurat Ferjančič“.** Na vest pod tem zaglavjem v št. 56. se nam piše: Ni res, da bi bil jaz goške obsojence spremljal pri odhodu v zapor v Ljubljano do vrh griča nad Mančami ter tamkaj se zgražal nad krivico tega sveta; res je pa, da jaz takrat nisem šel z obsojenci niti iz mojega dvorišča ven. Goče dne 14. sušca 1902. Štefan Habe. — Oče Habe, le previdni ostanite, kakor ste bili doslej vedno, tako, da ste se še vselej izmuznili! Toda lagati se človek ne sme preveč!

— **Žalosten konec.** V Št. Petru pri Gorici so svoj čas osnovali klerikalci kmetijsko društvo, kateremu je bil duša

vsakokratni kaplan. Iz tistega društva se je končno izčimila »katoliška oštarija«, ki je dobro funkcionirala za časa volitev, katero je pa končno doletela tista usoda, kakor še vsako gospodarsko napravo klerikalcev — vzela je namreč konec. Tiste oštarije, v kateri se je ob volitvah reševala sv. vera, ni več, tiste mize, ob katere so trkali s kozarci za sv. vero, so sedaj na prodaj. Ljudje pa tudi niso več trdni v veri, kajti ljudje bi radi imeli deleže nazaj, katere so založili v društvo, toda vse trkanje nič ne pomaga in vse kaže, da utegnejo ljudje priti ob svoje denarce.

— **Talijo** v znesku 52 K za rešitev življenja pri velikem požaru v Kropi je podelila deželna vlada g. Ivanu Debevcu, orožniškemu postajevodji v Kropi, kateri je polovico imenovanega zneska podaril ubožnemu zakladu v Kropi in polovico gasilcu, ki mu je pri nevarnem poslu pomagal.

— **Razpis za bohinjski predor** je želez. ravnateljstvo zavrglo, ker so bile vse ponudbe previsoko proračunjene. Podjetje se ali še enkrat razpiše, ali ga pa prevzame vlada v lastno režijo.

— **Cigan in ciganka pred sodnijo.** Te dni sta stala pred okr. sodnijo v Gorici 19letni Ferd. Kari in njegova ljubica jednake starosti Pavlina Held. Oba sta po »meštiru« — cigana. Kradla sta kot srake po Dornbergu, Ajdovščini, Ajševici itd., sploh kjer je bila prilika za to. No, končno jih je zalotila pravica ter postavila pred sodnike. Tajila sta seveda in se delala nedolžna, ali oškodovanci so ju poznali, in sodni dvor jima je prisodil po 7 mesecev trde ječe z jednim postom na mesec, in Karija postavi, kadar prestane kazni, pod policijsko nadzorstvo.

— **Štrajk na Reki.** Ker so delavci v Lazzarusovem podjetju ustavili delo, dobila sta baje dva bataljona 96. polka v Karlovcu povelje, da se pripravita na odhod. Tudi garnizije v Ljubljani, Celju in Mariboru so neki signalizirane.

— **Najnovejše novice.** Hišna preiskava pri konzulih. V znani vo-hunski afəri Grimmovi so se vršile hišne preiskave tudi pri nemškem in avstrijskem konzulu, ne da bi se bilo kaj našlo. — Dva zaljubljena para zastrupljena. Ko se je blizu Florence predvčerajšnjem zjutraj vrnil mlinar Borselli domov, našel je v eni postelji svojo ženo z njenim ljubimcem, v drugi postelji neko drugo ženo z ljubimcem mrtve. Zastrupili so se z ogljenčevim kislino. — Zaradi konsumnih društev so danes v Rimu in v vseh večjih italijanskih mestih zaprli vse trgovine. To naj bi bil protest vladi. — Zaradi poljuba 6 mesecev ječe je dobil v Kagliaru neki vseučiliščnik, ki je poljubil pred cerkvijo neko mlado damo. — Tri potresne sunke so čutili včeraj po polnoči v Inomostu.

— **Na smrt je obsodilo** porotno sodišče v Roveredu kmeta Gabrijela Bagozzijskega, ki je bil obdolžen, da je neko kmetico, ki je govorila slabo o njegovi družini, zavratno umoril s tem, da ji je razklal glavo. Obsojeni je pokleknil v sodni dvorani pred razpelo ter zagotavljal svojo nedolžnost.

— **„Velekulturna“ Prusija.** Iz Berolina javljajo, da se je izrekel nedavno naučni minister dr. Studt proti ženskim gimnazijam in visokim šolam. V Prusiji smejo ženske univerzo le tedaj obiskovati, ako jim to dovolijo profesorji, ki so pa navadno seveda tudi proti temu. Idealno stališče ženske v rodbini treba ohraniti tudi v bodoče, je menil minister in s tem se strinjajo tudi vseučiliški profesorji, ki sprejemajo ženske slušateljice le kot »gostinje«. Minister Studt pravi, da je treba pač žensko šolstvo reformirati, a ženski gimnaziji in univerze so nepotrebne, ker se še ne vé, ali bi mogle ženske poklic, ki bi si ga izvolile, tudi izvrševati.

— **110 jezuitskih samostanov** se zapre te dni na Francoskem ter prodaja. Jezuitje večinoma izginejo s Francoskega ter se naselijo drugod.

— **Zvita tatica.** V Josefovnu na Češkem je 17letna B. Zajčeva ukradla srebrno uro ter jo takoj shranila v zastavljalnici. Policija jo je sicer prijela, a tatica je vse tajila, najti pa pri njej ni bilo ničesar. Slednjič je ječarjeva žena rekla, naj jej razpletejo kite in glej —

ondi je imela nadebudna tatica shranjeni zastavni list.

Društva.

— **Slovensko planinsko društvo** ima, kakor je že bilo naznanjeno, v soboto, dne 22. t. m. ob 8. uri zvečer v mali dvorani »Narodnega doma« redni občni zbor. Glede na to, da je na dnevnem redu med drugim tudi volitev odbora za dobo treh let in pa velevažen predlog o stavbi hotela v Vratih prosimo za mnogoštevilno udeležbo.

— **Dirkališka zadruga** ima jutri, v soboto dne 22. t. m. zvečer ob 8. uri v restavracijskih prostorih »Narodnega doma« svoj redni občni zbor z že objavljenim dnevnim redom. Sedanji odbor vabi še jedenkrat gospode zadrugnike, da se udeležijo tega za nadaljni obstoj zadruge zelo važnega občnega zbora v kolikor mogoče obilnem številu.

— **Pevsko društvo „Ljubljana“** priredi, v nedeljo 23. t. m. v salonu restavracije g. Aura (Wolfve ulice) zabavni večer s petjem, šaljivo pošto itd. Vsi člani in prijatelji društva se k temu večeru vljudno vabijo. Začetek ob 8 uri. Vstop prost. Društvo priredi letos tudi kakor običajno druga leta več izletov. Med prvimi bode izlet na Šmarno goro in Gamelje, natančnejši spored se pravočasno razglasi.

Telefonska in brzojavna poročila.

Boj za Celje.

Dunaj 22. marca. Stürgkhova resolucija zavržena z večino 33 glasov. Za 170, proti 203 glasov. Nastal nepopisen vihar na nemške klerikalce, ki so med glasovanjem odšli. Seja se mora naglo zaključiti.

Dunaj 21. marca. V današnji seji poslanske zbornice se za sedaj konča boj za Celje. Zbornica je natlačeno polna — prišli so menda vsi poslanci. Naval na restavracijo je tako velik, da je moralo mnogo poslancev obedovati v kleti. Nemci so se trudili, da bi se glasovanje odložilo čez Veliko noč, in sicer zaradi tega, ker so nemški klerikalci včeraj sklenili predlagati, naj se v celjski zadevi postopa le po porazumljenju Nemcev in Slovencev. Nemške stranke so se bale, da bi bil ta dostavek sprejet, in zato so silile, naj se glasovanje odloži. Toda Čehi in Slovenci so zahtevali, da se mora glasovanje danes vršiti. V ta namen sta se dva Čeha, ki bi imela še o srednjih šolah govoriti, odpovedala besedi. Vrh tega so češki poslanci prezidentu grofu Vetterju kategorično povedali, da, če se glasovanje odloži, začno po Veliki noči takoj obstrukcijo. Prav to je v imenu jugoslovanskih poslancev izjavil dr. Ploj. Nato se je glasovanje določilo za danes. Sicer pa so nemški klerikalci v tej zadevi zopet hrabro reterirali in so sklenili, da ne bodo predlagali, naj se reši celjsko vprašanje samotako, da se morajo glede načina Nemci porazumeti s Slovenci. Danes so nemški klerikalci ta včeraj storjeni svoj sklep razveljavili in dali svojim poslancom na voljo, da glasujejo kakor hočejo. Ministrski predsednik Körber je, prišedši v zbornico, Kathreina objel! Predlog, ki so ga nemški klerikalci opustili, hoče staviti Nikolaj Wassilko.

Dunaj 21. marca. Začetkom seje je učni minister Hartel povedal, da se Cislitvancem na zagrebškem vseučilišču prebite pravne skušnje priznajo tudi v Avstriji, absolventje da bodo imeli narediti le majhno dodatno skušnjo. Ministerski predsednik Körber je povedal, da dobi 29 Slovencev podpore iz fonda za srednješolske profesorske kandidate. Potem je govoril o celjski zadevi dr. Pommer kar poltretjo uro, a tako dolgočasno, da je še Wolf zbežal. Zadnji je govoril opat Treunfels. Soc. demokratje bodo izjavili, da se hočejo vzdržati glasovanja o Stürgkhovi resoluciji. Ko bo končana debata, pridejo na vrsto faktični popravki. Oglašeni so pet govornikov. Glede izida glasovanja se ne da še nič reči. Na desnici se računa tako-le: Če bodo Italijani in nemški klerikalci glasovali

za Stürgkhovo resolucijo, bo ta sprejeta z 216 proti 188 glasom. Glede nemških klerikalcev se pa čuje, da hočejo trije izmed njih glasovati s Slovani. Tudi v tem slučaju obvelja Stürgkhova resolucija in sicer z 213 proti 191 glasom, to pa le, če pojdejo Italijani z Nemci. Kako se odločijo Italijani, ni še gotovo. Pogajanja med Nemci in Italijani trajajo že več dni. Italijani se zavedajo, da je odločitev v njih rokah in zahtevajo od Nemcev garancij, da bodo glasovali z njimi zoper pazinsko gimnazijo. Takih garancij jim doslej Nemci še niso dali, a dogovori se nadaljujejo.

Dunaj 21. marca. Davčni odsek je odobril zakonski načrt o davku na vožnje listke.

Budimpešta 21. marca. Koloman Tisza je na smrt bolan. Upanja ni, da bi okreval.

London 21. marca. Irski poslanec Dillon je bil za teden dni izključen iz parlamenta, ker je ministru Chamberlainu zaklical: „Prokleti lažnjivec“.

Poslano.*)

Dr. Jankovič in župnik Tomažič zaganjata se v »Slovenec« v menci in me obsipata z raznimi očitaji. Proti takima napadalcema se mi sicer ni treba zagovarjati, a na laž postaviti klerikalca, je vsikdar koristno, in zato nekaj odgovora:

Dr. Jankovič mi predbaciva, da sem jaz kriv propadanja našega bralnega društva in da sem jaz zabil prvi žebelj v raket društva, češ, jaz sem, uzaljen, da nisem zmagal, izdal liberalno parolo, da morajo moji pristaši izstopiti. Nasprotno je res. Jaz sem izdal parolo, da se naj Jankovič voli per acclamationem za predsednika. Vsled našega predloga je bil Jankovič izvoljen. Če bi se bil jaz hotel še nadalje žrtvovati za društvo, saj bi lahko ostal predsednik. Ponujalo se mi je za vstop v društvo kakih 50 »liberalcev«, ki bi seveda mene bili volili. A jaz sem to »čast« odklonil, želeč, naj še Jankovič doprinaša kakih žrtev, saj do takrat še niti krajevarja ni spustil za društvo. Jankovičovo izvolitev pozdravil je »Slov. Gospodar« z napovedjo, da je s tem napočila nova zlata doba za društvo. No, zdaj čez leto dni Jankovič sam priznava, da društvo hira. V novo dobo je on društvo res pripeljal; a to je doba dolgov in »kaktusa«. Prej, pod mojim »liberalnim jarmom«, je društvo cvetelo in se otreslo obilnih dolgov iz prejšnjih let; prirejali so se društveni večeri, gospodarska predavanja in veselice in vkljub vsem stroškom zapustili smo Jankoviču precejšen blagajnični prebitek. A zdaj? Suša, spanje in dolgovi. Še bralne sobe zdaj nimate. Takšna je usoda slovenskega društva, če ga vodi klerikalec. Pri tem moram pribiti dragoceno priznanje. Jankovič pravi, da društvo v zadnjem letu ni moglo aktivno nastopiti, ker sem jaz izstopil. Se vzame z zadoščenjem na znanje.

Dr. Jankovič mi dalje očita, da sem se jaz nekoč v lastni zadevi nemški zagovarjal. To ni nič sramotnega. Hujše je, če kedo, k okrajnemu glavarju pozvan, mlo prosi: Herr Bezirks-hauptmann, darf ich mich slovenisch vertheidigen?

Tudi »zvezo z Nemci« za občinske volitve mi Jankovič predbaciva. Na to odgovarjam: Tudi on bi se prav rad z vsakim zvezal, a »die Trauben sind sauer.« Gospod Jankovič: Meminisse juvat. Ali se še spominjate, kako ste se z gospodom Kragoro, ki Vam je zdaj »najhujši narodni nasprotnik«, družili, predno Vas je lani tožil? Kolikokrat ste mu v njegovi gostilni napivali in kričali: Hoch, Kragora? Zdjaj pa vsakega obirate, ki le jedno besedo spregovori z g. Kragoro, s tistim, »ki je Pommerja volil«. Mar bi naj bil on Vas volil?

Glede občinskih volitev pa odkrito in brez strahu izjavljam, da se bomo združili, če bo treba, preje z našimi zmernimi Nemci, nego z — Jankovičevimi kliko, seveda pa ne v škodo narodnemu značaju trga. Kozje nujno potrebuje gospodarske povzdige; narodne politike pa itak ne more delati Bog ve kakšne, klerikalne pa ne sme. Trgu je treba gospodarske trške politike, ne pa klerikalne okoličanske, ki bi bila gluha in slepa za trške koristi in bi nam niti ene svetilke ne privoščila za temne ulice. In dalje: V vsaki občini naj imajo tisti govoriti, ki največ plačujejo. Kdo pa pri nas za trg največ plačuje? Ali morda analfabet Marko Krajnc iz Ješoveca?

Slednjič mi Jankovič očita, da sem se pijan valjal po cestnem blatu in nečloveške glasove spuščal. Glede te dolžitve mi bodem dal priliko, da bode dru. Brejcu — če mu je ta od lanskega leta v slabem spominu — pa kate remu novejšemu klerikalnemu zagovorniku plačal stroške zagovora pred ljubljanskimi porotniki.

Preveč časti sem že izkazal Jankoviču; zato preidem na Tomažiča. Ta mi v svojem solznem in jokavem dopisu predbaciva, da sem ga »ostudno blatil«, da sem pisal o njem »z žolcem«, ker mi je bil »na potu, da nisem mogel zasesti njegovega mesta.« Bežite no, tega sami ne verjamete. Saj vendar veste, da bi lahko vsa ta mesta pridobil, če bi bil častihlepnež in hina-

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon. (592)

vec, kakor so drugi. Moji dopisi so bili le za-
služena kritika Vašega javnega delovanja. Opo-
zarjam Vas na dopise »Slov. Naroda« o Vašem
nasprotstvu proti prepotrebni cesti v Št. Jurij,
o oddaji cestnega posipa, o zgradbah cest in
mostov, o Vaši jetični zadrugi itd. Pri vsem
tem sem bil itak preveč obziren, ker Vi niti ne
veste, kako se ljudstvo čez Vaše delovanje pri-
tožuje in kako kmalo Vas bo do grla sito, če
Vas še ni. Vi pravite, da bodele svoja mesta
odložili, kedar bodo v Kozjem »možje, ki imajo
srce za naše dobro (aha!) ljudstvo in ki bodo
nesebično delovali za blagor tega ljudstva.« Kaj?
Vi si prisvajate patent za nesebičnost in lju-
bezen do ljudstva? Ali drugih takih mož ni v
Kozjem? Kaj bo pa — Jankovič rekel k temu
komplimentu? Dajta si roke: Gliha vkup striha.

Kozje, 14. marca 1902.

Dr. Fran Piki.

Darila.

Odbor „Dijaške kuhinje in Kranju“ je prejel
od 7. dec. 1901 do 15. marca 1902 se sledeče darove:
županstvo Senčur pri Kranju 10 K, župnik Jan.
Slakar v St. Gotardu 3 K, župnik Iv. Soukup v
Stari Oselici 5 K, administrator Jan. Pfajfar v Ja-
vorjah 8 K, durakisti v gostilni pri P. Mayru v
12 večerih 20 K 10 vin., mesto venca preblagemu
in prerano umrlemu prijatelju g. Fr. Dolencu, c.
kr. poštnemu kontrolorju v Gradcu, njegovi žalu-
joči škofjeleški prijatelji 29 K (po 3 K: dr. Ant.
Arko in Al. Prev. post. načelnik, po 2 K: trgovec
Caleari in J. N. Koceli, sod. svetnik Mikuš in tr-
govec Konr. Pecher, po 1 K: sodn. adj. T. Bežek,
urar Benedičič, lekarnar Burdyš, učitelj Flis, me-
sarja Iv. in Tom. Hafnar, usnjar Jesenko, trgovec
Jan. Količ, trgovec Andr. Leskovec, kancelist v p.
Mat. Logar, poštar Jos. Pavlič, posestnik Fr. Po-
koren, davčni adj. Art. Sedlak, prakt. zdravnik
dr. Zakrajšek in umir. učitelj Zattel), iz istega
namenja v spomin na univerzijska leta dr. Edv.
Savnik 6 K, stava „Livij ali Ovid“ 20 vin., vesela
družba od Mubijevoga gramofona do Jägrove ka-
varne 2 K 44 vin., izgubljena stava K. Š. 5 K,
Marija Rodé iz Feneš (poravnana pravda) 4 K,
Jan. Cezmulj, Visoko 2 K, g. Jos. Likozar za 80 kg.
fižola 7 K, gospa dvor. svet. Ferd. pl. del Negro
in Ljudm. pl. del Negro 20 K, neimenovan 2 K,
vstopnina v Frankovo klet 5 K (g. Iv. Rauter
2 K, Ed. Kovač, Al. Pavlin in dr. Ed. Savnik po 1 K),
prof. kolegij za marcij 10 K, nadzornik radoljske
posojilnice pošilja svojo nagrado 40 K, g. Rajm.
Sušnik, posestnik in gostilničar v Kranju 10 K,
g. Peter Majdič v Celju 20 K, prebitek veselice
prirejane dne 9. marca 1902 v čitalničnih prostori-
h na korist „Dijaški kuhinji“ K 102 + 212,02,
skupaj 314,02 K.

Odbor izreka najtoplejšo zahvalo za vse
poslane prispevke zlasti pa se še posebej zahva-
ljuje p. t. igralkam in igralcem tukajšnje čitalnice,
ki so preskrbeli s svojim nastopom lepo vsoto
314,02 K. Zajedno se obrača do vseh podpornikov
in prijateljev revne mladine, naj podpirajo i v bo-
doče naš prepotrebni zavod in dopošljejo lepe ve-
likonočne pirhe.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m. Srednji zračni tlak 736-0 mm.

Marca	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempe- ratura v °C	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
20.	9. zvečer	733.9	7-6	sl. jz.ahod	jasno	
21.	7. zjutraj	733.6	5-4	sl. zahod	del. oblač.	
„	2. popol.	732.4	13-7	p.m. jz.ah.	del. jasno	0 mm.

Srednja včerašnja temperatura 8-0°, nor-
male: 4-4°.

Dunajska borza

dne 21. marca 1902.

Skupni državni dolg v notah	101.65
Skupni državni dolg v srebru	101.40
Avstrijska zlata renta	120.75
Avstrijska kronrska renta 4%	99.25
Ogrska zlata renta 4%	119.85
Ogrska kronrska renta 4%	97.50
Avstro-ogrski bančne delnice	1624.—
Kreditne delnice	695.—
London vista	240.10
Nemški državni bankovci za 100 mark	117.35
20 mark	23.46
10 frankov	19.12
Italijanski bankovci	93.45
C. kr. cekini	11.32

S. 1/2/1.

Konkurzni edikt.

(665—1)

C. kr. okrožno sodišče v Novem mestu je dovolilo otvoritev kon-
kurza črez premoženje gospe **Marije Goršek**, trgovke z mešanim blagom v Raki.

C. kr. deželni sodni svetnik g. **Pavel Juvancič** v Krškem je imenovan
konkurznim komisarjem, g. dr. **Ivan Mencinger**, odvetnik v Krškem, pa
začasnim upraviteljem mase.

Upniki se pozivljajo, da pri roku, ki je določen na **3. aprila 1902** pred-
poldne ob 9. uri (pri c. kr. okrajnem sodišču v Krškem) stavijo svoje predloge glede
potrjenosti za zdaj nastavljenega ali o imenovanju drugega masnega upravitelja ali
njegovega namestnika ter volijo odsek upnikov, ko so se izkazali z izkazili za svoje
terjatve.

Obenem se pozivljajo vsi, ki hočejo kot konkurzni upniki staviti kako zahtevo,
naj naznanijo svoje terjatve, tudi če bi o njih bila začeta kaka pravna razprava

do dne 1. majnika 1902

pri tem sodišču ali pa pri c. kr. okrajnem sodišču v Krškem po predpisu konkurz-
nega reda ter naj se zgledajo istotam **15. majnika 1902** predpoldne ob 9. uri
pri določenem likvidacijskem roku za likvidacijo in določitev povrstnega reda. Upniki,
kateri zamudé rok za zgledanje, so dolžni plačati vse stroške, kateri nastanejo z novim
oklicenjem upništva ter pregledom naknadne zglasitve, kakor tudi posameznim
upnikom ali masi nastale stroške ter so izključeni od ravno že izvršenih razdelb na
podlagi pravilnega razdelilnega načrta.

Pri likvidacijskem dnevu prisotni zglaseni upniki imajo pravico, po prosti volitvi
namesto masnega upravitelja, njegovega namestnika ter članov odbora upnikov, ki
so do tedaj poslovali, postaviti druge osebe, katerim zaupajo.

Likvidacijski dan se določi obenem tudi kot pogodilni dan.
Dolžne objave tekom konkurzne obravnave se bodo naznanjale v uradnem listu
»Laibacher Zeitung«.

Upniki, ki ne stanujejo v Krškem ali pa njega bližini, morajo pri zgleditvi ime-
novati istotam stanujočega pooblaščenca za prejem vročitve, sicer se imenuje na ukaz
konkurznega komisarja zanje na njihovo škodo in stroške vročilen pooblaščenec.

C. kr. okrožno sodišče v Novem mestu,

oddelek I., dne 18. marca 1902.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Dr. Ivan Tavčar.



Potrjim srcem naznanjamo vsem so-
rodnikom, prijateljem in snancem ža-
lostno vest, da je Bog Vsemogočni izvolil
našo ljubljeno teto in svakinjo, gospo

Marijo Trinker

zasebnico

danes popoldne ob 2. uri, po dolgi
mučni bolezni, večkrat prevedeno s sv.
sakramenti za umirajočo, v 60. letu
njene dobe poklicati k sebi.

Truplo drage ranice se bode v so-
boto dne 22. t. m. ob 4. uri popoldne
iz hiše žalosti, Slomškove ulice št. 19,
preneslo na pokopališče k sv. Krištofu
ter ondi položilo k zadnjemu počitku.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v
farni cerkvi pri sv. Petru.

Predrago pokojno priporočamo v po-
božno molitev in prijazen spomin.

Ljubljana, dne 20. sušca 1902.

(670)

Žalujoci ostali.

Trgovski pomočnik

dober manufakturst, izvežban tudi v že-
lezniški in špecerijski stroki, išče se
za trgovino z mešanim blagom. (642—3)

Ljudevit Smole, Sevnica, Stajersko.

Gos. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1901. leta.

Obhod iz Ljubljane juž. kol. Proga des Trbiž.
Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak.
Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno,
čez Selzthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Reiding
v Steyr, v Lince na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri
5 m zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak,
Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selzthal
v Solnograd, Inomost, čez Amstetten na Dunaj. —
Ob 11. uri 51 m dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pon-
tabel, Beljak Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob
3. uri 56 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak,
Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno,
čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob je-
zeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz, čez
Klein-Reiding v Steyr, Lince, Budejevice, Plzen, Ma-
rijine vane, Heh, Franzove vare, Karlove vare, Prago,
(direktni voz I. in II. razreda), Lipsko, Dunaj via
Amstetten. — Ob 10. uri zvečer osonni vlak v Trbiž,
Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo. (Trst-
Monakovo direktni vozovi I. in II. razreda.) — Proga
v Novo mesto in v Koševje. Osonni vlaki: Ob 7. uri
17 m zjutraj, ob 1. uri 5 m popoldne, ob 6. uri
55 m zvečer. Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz
Trbiža. Ob 3. uri 25 m zjutraj osonni vlak z Du-
naja via Amstetten, Monakovega, Inomosta, Franzens-
festa, Solnograda, Linca, Steyra, Ausseea, Ljubna,
Celovca, Beljaka, (Monakovo-Trst direktni vozovi I.
in II. razreda). — Ob 7. uri 12 m zjutraj osonni
vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 15 m dopoldne osonni
vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Hoba,
Marijinih varov, Plzna, Prago, (direktni vozovi I. in
II. razreda), Budejevic, Solnograda, Linca, Steyra,
Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella
ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Št. Mo-
horja, Pontabla. — Ob 4. uri 44 m popoldne
osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthala, Beljaka,
Celovca, Monakovega, Inomosta, Franzensfeste, Pon-
tabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak z Du-
naja, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. — Proga
iz Novega mesta in Koterjva. Osonni vlaki: Ob 3. uri
in 44 m zjutraj, ob 2. uri 32 m popoldne in ob
8. uri 35 m zvečer. — Obhod iz Ljubljane drž. kol.
v Kamnik. Mešani vlaki: Ob 7. uri 25 m zjutraj,
ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m zvečer, ob
10 uri 35 m le ob nedeljah in praznikih v oktobru,
poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v
oktobru. — Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika.
Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 6 m
dopoldne, ob 5. uri 10 m zvečer in ob 9 uri 55 m
zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in
samo v oktobru. (1)

Dva trgovska učenca

poštenih starišev, z dobrimi šolskimi spri-
čevali, se sprejmeta v dobre trgovske hiše,
eden v Ljubljani, drugi na deželi.

Ponudbe sprejme upravnništvo »Slov.
Naroda«. (415—29)

Parna opekarna

sprejme takoj spretnega

opekarskega mojstra

zmožnega slovenskega in nemškega je-
zika. — Ponudbe z navedbo dosedanjega
delovanja in zahtevo plače naj se vložijo
pri upravnistvu »Slov. Naroda«. (671)

Strojarija

s 16 kadmi, stopami in strojem in valjavko
(vodna moč) na željo tudi z zemljiščem
se proda iz proste roke.

Naslov pove upravnistvo »Sloven-
skega Naroda«. (652—2)

Občinskega tajnika

sprejme občina Vrhnika z letno plačo
1.500 K. Prosilci, prosti vojaške službe in
zmožni slovenskega in nemškega jezika,
naj vložijo svoje prošnje do 27. marca
t. l. pri županstvu na Vrhniku.

Prednost imajo tisti, ki zamorejo po-
ložiti kavcijo vsaj 600 kron in vpokojeni
c. kr. uslužbenci. (649—3)

Županstvo na Vrhniku,

dne 17. marca 1902.

Gabrijel Jelovšek,
župan.

Za Velikonoč

priporoča

Rudolf Kirbisich-eva slaščičarna

svojo bogato izbero raznih prolepih ve-
likonočnih jajc iz svile, stekla,
pliša, slame, sladkorja itd., kakor
tudi veliko zalogo različnih velikonoč-
nih zajcev, ki se morejo napolniti z
bonboni; priporoča dalje atrape, ko-
šarice in vsake vrste bonbončke.

Vsak dan

se dobiva sveža, jako fina goriška

pinca in tituli

ter vse vrste (673—1)

najfinejših potic

napolnjenih z orehi, medom, mandeljni,
grozdinkami in čokolado.

Naročila s pošto se točno izvršujejo.

Graške Velikonočne Praške

povojene gnjati

od 2 kilo višje, dalje

(672—1)

pristno goriško pinco

priporoča

trgovina s šampanjcem in vinom v steklenicah

Ljubljana. J. C. Praunseiss Mestni trg.

Naznanilo.

Uljudno obveščujem p. n. občinstvo, da sem prevzel z današnjim dnevom

zastopstvo zavoda s kefirom „Meranhof“
pri Gradcu

ter da imam v zalogi vselej sveži kefir. Prospekti o kefirju in njegovem
izvanrednem redilnem in zdravilnem vplivu so na razpolago. Kefir je za jetične in za na
želodec trpeče, dalje za malokrvne in slabotne ljudi uprav nenadomestno
redilno sredstvo.

(675—1)

Anton Stacul.

V gostilni „pri Gambrinu“

Židovska steza št. 4

se bodo od danes naprej vsak
dan točilo (676)

Bock-pivo.

Proda se ali v najem odda

hiša s posestvom

tik železniške postaje. V hiši je gostilna in pro-
dajalna. — Istotam se prodasta

dva konja

stara po šest let in tri leta, in še prav dobro
ohranjene

kočije.

Kje? pove upravnistvo »Slov. Naroda«. (654—2)

Lepo, snažno perje!

Kokošje perje l. nesključeno kilo K — 50

„ „ „ „ „ „ „ „ — 22

puranovo „ „ „ „ „ „ „ „ — 10

gosje „ „ „ „ „ „ „ „ — 240

perice (Flaumen) „ „ „ 10,—

razpošilja po povzetju na vsako
postajo ali kolodvor (674—1)

Fran Podlipnik

Stolni Beligrad (Stuhlweissenburg) Ogrsko.



Böttger-ja podganska smrt

za popolno pokončanje vseh podgan, strupa pro-
sta za ljudi in domače živali, a 40 kr. in 60 kr.,
se dobiva samo

v deželni lekarni „pri Mariji poma-
gaj“ M. Leustek-a in v lekarni Ubald
pl. Trnkóczy-ja v Ljubljani.

Z uspehom podganske smrti sem bil jako
zadovoljen. Po prvem nastavljenju sem našel 18
podgan mrtvih in torej lahko vsakomur pripo-
ročam to sredstvo.

Schweinfurt, dne 11. februarja 1899.

(2605—17) L. Kres, mlekarja.

L. Luserjev obliž za turiste.

Priznana najboljša sredstvo proti kurjlm oče-
som, žuljem itd. itd.

Glavna zaloga:

L. Schwenk-ova lekarna
Dunaj-Meidling.

Zahte-
vajte obliž
Luser-jev za turiste
po K1-20.

Dobiva se v vseh lekarnah.
V Ljubljani: M. Mardetschläger,
J. Mayr, G. Piccoli. V Kranju:
K. Savnik. (621—2)



Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.